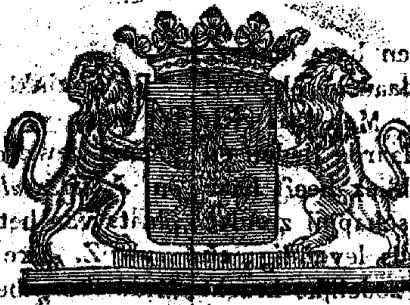

ARNHEM SCHE

COURANT.

Dingsdag

den 7 Februarij.

BRANKFORT, den 3den Februarij.

Berigten uit Triest melden, dat Hunne Majesteiten de Koning en de Koningin van Griekenland aldaar zijn aangekomen en binnen weinige dagen aan boord van het aldaar gereed liggende fregat zouden gaan, om de reis naar Griekenland aan te nemen.

In brieven van de Zwitsersche grenzen wordt de opmerking gemaakt, dat de gemoederen in Zwitserland in den jongsten tijd merklijk zijn bedaard, hetwelk voor een goed gedeelte wordt toegeschreven aan de verwijdering der vlingelingen uit alle landen, welke aldaar vroeger eene schuilplaats zochten en vonden.

Uit Dresden wordt vanden 27sten Januarij het volgende gemeld: Gisteren ondergingen hier twee personen, een buidpaar, wegens gepleegden moord, de doodstraf. De vrouw, reeds tweemaal weduwe, had zich, met behulp des begunstigten, van eenen anderen, lastigen minnaar ontrukt. Onder voorgeven van zich met hem te willen verzoenen, had zij hem naar eene eenzame plaats gelokt, en daar werd hij door beiden afgemaakt. De vermoorde werd vermist, en bij een dorp, drie uren van zijne woonplaats, gelegen, waar de weduwe *Albrecht*, een huis had, bemerkte men in de kelder van eenen dijk en op deszelfs rand sporen van bloed, alsof een bloedig lichaam uit denzelfden was uitgewoeld. De betrekking van den vermiste tot vrouw *Albrecht* was bekend, en deswege viel de verdenking terstond op haar, bijzonder daar zij op eene derde plaats een briefje had laten vallen, waarbij de vermiste zijn voornemen, om zich het leven te benemen, aan den dag leide, hetwelk echter onecht bevonden werd. De moordenaars hadden het lijk eerst in den dijk verborgen, maar er later weder uitgehaald, en de vrouw had den door haar vroeger begunstigten minnaar in eene maand naar eeren afgelegenen nieuw omgespitte akker gebragt en daar begraven. Bij onderzoek bleek, dat de vrouw in het vroegjaar 1835 haren tweeden man vergeven had; en dat zij den vermoorden ombragt, omdat hij van den giftmoord, dien hij zelf begunstigt had, wist, en hij haar lastig viel. De moordenaarster was 54 jaar oud en uiterst klein, te medehelper van den laatsten moord was 12 jaren jonger.

Opmerkenswaardig is het, dat de moordenaars, zes weken voor de misdaad, de doodstaf van drie roovers bij Dresden in September 1835 bijgewoond hadden, en dat de moordenaars op den dag der misdaad met een slagoffer over de gerechtsplaats ging, alwaar hetzelfde in den val fakte, een duidelijk bewijs, dat de doodstraf van de misdaad niet afschrikt. Onze tegenwoordige wijze van voltrekking der doodstraf heeft daarbij, volsrekt niets plegtigs; beide misdadigers werden in het bonte zondagspak op eene opone kar naar de gerechtsplaats gebragt, en bij de menigte, die den trein uitmaakte en vergezelde, was geen spoor van ernst of waardigheid te vinden; het geheel had het aanzien eener feestelijkheid. Laakbaar vindt men het wijders, dat men de kinderen van de moordenaars de executie in rouwkleederen liet bijwonen.

LONDEN, den 1sten Februarij.

De bijeenkomst van het parlement op gisteren is, overeenkomstig voorezere melding, niet door Z. M. in persoon, maar door eene bevoegde commissie, bestaande uit den lordkanselier, den aartsbisschop van Canterbury, den markies van *Lansdowne* en de burggraven *Mabourne* en *Duncombe*, geopend. In de troobrede, bij die gelegenheid door den lordkanselier aan de gezamenlijke leden der beide huizen voorgelezen, komen, behalve Z. M. verklaring van het ontvangen der sterkste verzekeringen van de vriendschappelijke gezindheden van alle vreemde mogendheden, tevens, ten opzichte van Spanje en Portugal, de twee volgende zinsneden voor:

Z. M. betreurt, dat de burgertwist, welke de Spaansche monarchie geschokt heeft, nog niet ten einde is; doch is Z. M. voortgegaan met aan de Koningin van Spanje die hulp te verleen, welke, tusschen het viervoudig verbond van 1834, Z. M. aangenomen had te verschaffen, indien de noodzakelijkheid zulks zou vorderen; en Z. M. verheugt zich, dat deszelfs medewerkende magt nuttige diensten aan de troepen van H. Katholijke M. heeft mogen bewijzen.

Gebeurtenissen hebben er in Portugal plaats gelid, welke, gedurende eenigen tijd, gedreigd hebben de inwendige rust van dat land te storen. Z. M. gebod dien ten gevolge eene tijdelijke vermeerdering van deszelfs zeemagt in den laag, ten einde de personen en eigendommen van zijne onderdanen, in Lissabon woonachtig, des te krachtadiger te kunnen beschermen; ook werd de admiraal, over Z. M. smaldeel het bevel voerende, gemagtigd, om, in geval van nood, aan de persoon van de Koningin van Portugal bescherming te ver-

lenen, zonder zich ocschten met die constitutionnele questien, welke de verstandespaansche verdedelen, in te laten of te beproeven. Overigens als de bevestigde rede van wege Z. M. hoofdzakelijk en meer bijzonder de toestand van Jerland aan de aandacht van de leden der beide huizen aanbeveelt, en door Z. M. onder anderen bij het aangevangen op eene vroegtijdige beraadslaging over de tegenwoordige constitutie van de gemeente-besturen van dat land, de tienden-wetten, het verstellen van een stelsel van armen-wetten, enz. In het voorgeschiede van de openingreden heeft, op dien avond, bij het voordragen van het dank-adres in het huis der lords, door den graaf van *Angell*, ondersteund door lord *Suffolk*, en in dat der gemeenten door *M. Stanford*, ondersteund door de heer *W. B. Sturt*, weinig aanleiding tot redetwisten gegeven, daar de hertog van *Kingston* en sir *H. Pakenham* hunne aanmerkingen alstoen uitsluitend tot de door Z. M. gouvernement gehouden staatkunde, betrekkelijk Spanje, bepaald hebben, zonder schiet voor alsnu diegaansande, in bijzonderheden te willen treden. De bij die gelegenheid door sir *R. Peel*, minister bij herhaling en met bijzonderen nadruk gebragde woorden, gemelijk, dat het niet nader te geven implicaties door Z. M. gouvernement bliken mogt, dat de medewerkende magt Z. M., welke, luidens de troonrede, nuttige diensten aan de troepen van H. Katholijke M. be-wezen had, uitsluitend, overeenkomstig het bekende traktaat van 1834, uit eene Britsche zeemagt bestaan heeft, zijn door de oppositiepartij met de laidste toejuichingen ontvangen. Na nog eene andere aanmerking van laatstgenoemd lid der behoudende partij, ten opzichte van de waarschuwing, welke de toestand van zaken in Lissabon dezer dagen voor het Britsche gouvernement opgeleverd heeft, is de gedane motie, ter rigting van een dank-adres aan Z. M. op de aanspraak, goedgekeurd.

In het huis der gemeenten hebben nog dien zelden avond lord *J. Russell* en andere leden voorloopig het ter tafel brengen van een groot aantal gewigtige bills aangekondigt, van welke onder anderen de bill ter zake van de hervorming der goederen-wetten van dat land, en de wetten voor dat zelfde land ten doel hebbende, op den 3den dier maand, door voornoemden minister in dat huis zullen ingebragt worden.

De Spaansche en Russische gevolmagtigde gezanten, benevens de Fransche zaakgelastigde, zijn dezer dagen met den burgraaf *Palmerston* eenigen tijd aan het bureau van buitenlandsche zaken werkzaam geweest. Zondag avond zijn aan dit bureau tevens depeches uit 's Gravenhage van wege den Britschen afgezant aangebragt.

Lord *Ponsonby*, onze gevolmagtigde te Konstantinopel, zal, naar men verzekert, uit hoofde van dringende particuliere zaken, voor enkele maanden naar Londen terugkeeren, en in deszelfs functie, gedurende dien tijd, door sir *C. Vaughan*, vroeger Z. M. gezant te Washington, vervangen worden.

Ontvangen berigten uit Lissabon, loopende tot den 21sten Januarij, melden, dat de gevreesde dag van den 19den geheel rustig afgehoopen was en tot geen enkel ongeroemdheid aanleiding gegeven had. In de cortes, welke dien dag bijeengekomen zijn, is tevens reeds, met eene meerderheid van 27 stemmen voor de ministers, besloten dat zij (de ministers) als afgevaardigden van den volk, te worden verkozen.

Het gouvernement heeft er in toegestemd, dat de stichting overblijfselen van *Napoleon* van St. Helena naar Frankrijk overgebragt worden. De onderhandelingen, welke deswege zijn aangevangen, zullen binnen weinige dagen ten einde loopen.

De ministeriele *Courier* zegt, dat uit het berigt van het Petersburgsche blad blijkt, dat de schooner de *Vlaga*, wegens het overtreden der quarantaine, en tolwetten, is aangehouden; dat daartegen geene aanmerkingen te maken zijn; dat alleen de vraag kan overblijven of het grondgebied, waar de aanhouding plaats had, wettig aan Rusland toebehoort; dat intusschen de Russische regering haar regt grondt op het traktaat van Adrianopel, hetwelk onder medewerking van Engeland is tot stand gekomen; en dat eindelijk de zaak van dien aard voorkomt, dat daaruit geen strijd tusschen de beide regeringen kan voortvloeien.

PARIS, den 4den Februarij.

Particuliere berigten uit Paris bevelzen het volgende: de vreespraak van de Straatsburger weggeklaard is, en de eerste verscheijnsel van onzen maatschappijken gestand, die blijft, toch

de overschilligheid in de zaak der regering, zoodat men hare ontwerping beproeven kan, zonder dat zulks als eene misdaad beschouwd wordt. En zo vermits het thans werkelijk gekomen. Men kan moeilijk verbeelden, welken diepen indruk zulks op bepaalde leden der staatsmannen gemaakt heeft; doch de massa van het publiek heeft maar noegen over de vrijwilleigheid. Wij zijn eene maatschappij zonder grondregels; de revolutionaire denkbeelden blijven steeds levendig; de regering staat tegen de openlijke demoralisatie zonder zedelijke tegenover. Wegens dezen treurigen toestand liet de regering een ontwerp van wet over het regeringsgebied der krijgszaken voordragen. Zal daardoor het kwaad verholpen worden? Het is slechts een strafmaatregel te meer, dit is alles. Just tot de armen is de brand overgelaten, en de woelgeesten wonden zich thans met hanteplanen tot maat. Het ontwerp zal grooten tegenstand in de kamers ontmoeten, en het is twijfelachtig of het wel aangenomen zal worden. Het ministerie is niets minder dan zeker van zijne onverschuldigheid in de kamer, en het kwaad, uit de redentwisting ontstaande, is nog gevaarlijker dan het goede, dat men er doorop kan. Wat zal men niet al van het apocryfische moeten aandooren!

Het ontwerp van wet, strekkende om het aangeven misdaden tegen den Staat van den Koning tot eene verplichting te maken, wordt ook van algemeen afgekeurd. Overal, in de salons gelijkt in de hofhuizen, op de bene gelijk in den schouwburg, hoort men zeggen of ik zal niet nambrengeu!

Men spreekt sedert eenige dagen weder van een leme verandering in het ministerie, ten gevolge waarvan de maarschalk Soult weder minister van oorlog zoude worden. Ten einde op dezelve te kunnen steunen, schijnt men eene groteren naam, dan dien van den generaal Bernart, noodig te achten.

Een der dagbladen behelst het volgende bericht uit Vix, van den 29den Januarij: Het gerucht is naar Dalma geweest, eerst wist men niet waarom; maar thans verneemt men daarbuiten het volgende: De zaak staat in verband met den aanslag op 's Konings leven van 27 December jl. Niet ver van onze stad, te Thesef, bevindt zich tegenwoordig een man, Antoon genaamd, die bij Meunier stond toen hij de misdaad volvoerde en hem hielp aanhouden. Toen die man onlangs naar Chateau-Salms ging, hield hij in eene herberg te Dalma stil, en vertelde daar wat hem gebeurd was. Een jong conscrit, van de klasse van 1835, die er bij tegenwoordig was, zeide er op: "Ge zijt een lage vent, dat wij hem aangehouden hebt; ge hadt hem moeten laten gaan; het is een lompert dat hij den Koning gemist heeft; ik heb een pistool en ik zou hem de revue noude, zal ik niet mis op hem schieten." Hij voegde er bij, dat hij den 27 December te Nancy was; dat er wel tien duizend waren, die de tijding van den aanslag afwachten, om er partij van te trekken; dat men het koninklijk geslacht tot den laatsten man toe moest verdelen.

Uit het onderzoek schijnt te blijken, dat die jongman, bij het voeren van dit gesprek, niet beschonken was; dat hij weinige dagen voor den 27sten December te Nancy was, en er ook een pistool had gekocht. Hij is André genaamd. Het schijnt, dat hij te Nancy zoo door anderen gestemd is geworden, toen hij zijn misdagen liet blijken, dat hij niet bij dat moment, waar hij gaar bij wesen wilde, was geplaatst geworden.

Het gerucht heeft geloopt, dat er te Straalsburg onlusten waren ontstaan; maar de *Moniteur* heeft hetzelfde tegengesproken.

De dagbladen, en daaronder ook ministeriele, vinden het vreemd, dat in de jongste Engelsche troonrede geen woord bijzonder van Frankrijk is vermeld, daar toch in de laatste aanspraak van den Koning der Franschen, nog is gezegd, dat hij steeds innig met den Koning van Groot-Brittanniën verbonden bleef en het vienvondig verbond steeds liet dueren.

BRUSSEL, den 1sten Februarij.

Langs lezen wij in een Engelsch dagblad het volgende artikel. Het te wenschen, dat overal elders steeds gelijke eenstemmigheid de maatschappelijke bestaans en het beheer der politie bestond: maatschappelijk bestaans van Lork heeft dezer dagen aan de verschillende burgerlijke en militaire overheden, onder welke zich, naar men verneemt, de heeren de politie bevonden. Met recht legt men er zich op betrekkingen, van welke de veiligheid der personeel hangt, in de algemeene richting te doen zijn zelf alle middelen, welke in zijne macht zijn, ambtenaren met dien eerbied te overtuigen edelijke en verstandelijke middelen, van dien verslag wegens den toestand der algemeene dienst betreft, dat de bedoelingen van het kollegie, ten krachtig, in zune maatregelen, ondersteunen.

's GRAVENHAGE, den 5den Februarij.

De koninklijk besluit van den 12den Januarij, zijn, onderen anderen, van de kamer van koopmanschap, fabrijken, te Groningen bevestigd, de heeren: R. P. Smit, J. G. Schiltens Jr. en J. G. Schiltens Wz., bij voorduring, en de heer C. M. Nap, in plaats van het aftredend lid, den heer P. E. Smid.

Z. Exc. de minister van binnenlandsche zaken heeft zich naar de bedoeling begeven.

Eergisteren avond is er eene luisterrijke partij bij den Engelschen minister aan ons hof gehouden, waarop, onder anderen, Z. K. H. de Prins van Oranje genoodigd is geweest.

Laatstleden Vrijdag is alhier, door den heer Waldeck, commissaris van politie te dezer stede, in hechtenis genomen de persoon van Jozef Marcus Snijders, en wel wegens geldsnoeffen; hebbende hij zich reeds vroeger te dezer zake in hechtenis bevonden; doch zijnde hij destijds door de kamer van beschuldiging vrijgesproken.

AMSTERDAM, den 5den Februarij.

Beurs van den 3 Februarij.

De openingsrede van het Engelsche parlement heeft te Londen op den prijs der verschillende effekten weinig of niet geïncfluenceerd; de zelve behelst ook weinig belangrijks; men merkt niet bevreemding niets daarin op nopens de Belgisch-Hollandsche zaken.

Uit Spanje zijn geene tijdingen van belang ontvangen; te Madrid vreesde men voor onlusten, en dien ten gevolge zijn verscheidene arrestationen geschied; doch latere berichten willen weten, dat de rust volstrekt niet gestoord was.

Beurs van den 4 Februarij.

Uit Spanje niets nieuws; men heeft echter op nieuw het gerucht herhaald, dat Mendizabal zonde afgetreden zijn.

Ter beturze is weinig handel gedreven; over het algemeen bleven intusschen alle verskillende effekten iets flauwer.

Druyende prijzen ten 4 1/2 uur.

Holland. 2 1/2 pCt. 53 1/2; 3 pCt. 10 1/2; kansbiljetten 22 1/2; oud syndicaat 9 1/2; nieuwe 7 1/2; oude aandelen handelsmaatschappij 180 1/2 a 181.

Spanje. Ardoins 2 1/2; groote stukken 23 1/2; Passive 7 1/2; Fransche uitgestelde 8.

Effecten-Beurs van 5 Februarij.

Van buitenlands niets nieuws.

De omzettingen onbeduidend; eenige weinige postjes 2 1/2 pCt. zijn a 53 1/2, en Ardoins a 23 1/2 en 24 afgegeven.

Mengetoer

De Boodschap van den President JACKSON, betrekkelijk het Bombardement van Antwerpen.

In de laatste aanspraak van den President der *Verenigde Staten van Noord-Amerika* was eene plaats, die zonderling afstak bij den anders geheel vredelievenden toon derzelve, en met de verzekering van den ongehoorden voorspoed der Amerikaansche geldmiddelen. Het is, namelijk, het lering, dat men bij *Nederland* aanspraak op schadevergoeding maakt voor hetgeen Amerikaansche kooplieden, voor ruim zes jaren, bij gelegenheid der bombardering van *Antwerpen* uit de stad, hebben geleden. Zulk een eis van eene revolutionaire regering, gelijk toenmaals de Belgische was, die wel een en vloot, als onbetwistbaar nationaal eigendom, wilde opeischen, zou ons geenszins verwonderen: maar zod iets van een geregeld, wettig gouvernement, dat het recht der volken kent en eerbiedigt, is iets ongehoords en schier ongehooflijk. Met reden hebben wij de onbillijkheid der *Engelsche* kooplieden berispt, die, wegens de dubbelzinnige uitdrukkingen van het verdrag van het jaar 1824, niet alleen bevrijding, maar zelfs teruggave van regten verlangden. Hier duldte het verdrag ten minste nog eene voor der Britschen handel gunstige uitlegging: maar daar!... Men herinnere zich de omstandigheden. De *Nederlandsche* krijgslieden zijn, niet afbrek aan moed of krachten, maar omdat zij bevel hebben nooit aanvallerder wijze te handelen, maar zich tot de allerstrengste verdediging te bepalen, door den vijand, die gansch zoo schroomvallig niet is, terug gedrongen tot binnen de muren van *Antwerpen*. Ook daar begint nu de opstand: het gemet, eenige poorten open, laat het gepuis van kessels en schietstukken binnen, en bestookt de onzen met scherpgeveer en ander soort van wapentug en de luizen. De vreesdige vijand, den stroom niet kunpende leeren, verzoeken, eerst in de vreesdige toestand, en om terugtoeg der troepen naar de stad, ten einde bloedvergieten en verdeling te doen ophouden. De ginsse bevelhebber bewilligt daarin; de slenets der stad worden den vijand overgegeven (!) de *Nederlandsche* troepen trekken binnen de citadel en het daaraan balendende magazijn. Doch de muiters, eenmaal binnen de stad gekien, storen zich aan een gesloten verdrag, zij schieten op de *Nederlanders* in het magazijn, hebben de reeds gemelde onbeschaamtheid, het kasteel

en de vloot van kannonmeerbooten vóór de stad beide op te eischen, en toen daarop een weigerend antwoord komt, gaan zij een' langen tijd onbeantwoord, met den aanval op de Nederlandsche land- en zeetroepen voort. Moest men zich nu zonder verdediging laten doodschieten? Of misschien, door de overgave der sterkte en der schepen, aan den onbeschaamden eisch der muitelingen voldoen? Beide was van geen' krijgsman te vergen, en dus moest men immers wel tot verwerping overgaan, die nog niet eens zoo volhedig was, als zij had kunnen zijn. CHASSÉ zoude met reden, de ontruiming der stad door de opzoezige benden van NIÉLSON en MELLINET hebben kunnen verlangen, op bedreiging, van tot zoolang het bombardement voort te zetten; de verraderlijke Antwerpenaars hadden niet beter verdiend, en het oorlogerecht gaf den generaal d'artoe volkomen de vrijheid. Maar na eene geduchte les aan de opstandelingen, staakte hij het vuur, en liet zelfs de stad in hunne handen, daar hij nu voor het kasteel niets meer te vreezen had. Wat is hier toch, dat eenige klagt van eene buitenlandse mogendheid zou kunnen wettigen?

« Maar het entrepôt is verbrand, en daarin voor verscheidene miljoenen aan goederen, voor een groot gedeelte Amerikaansche. Wel nu! indien eens door onvoorzigtigheid een brand ware uitgebroken, die even zoo veel schade gedaan had, terwijl de stad nog in handen der Nederlandsche regering was; zouden dan de Amerikanen schadevergoeding daarvoor hebben kunnen eischen? Immers neen! En hier was geene onvoorzigtigheid, hier was noodweer, de stelligste, dringende noodweer. Dat er bommen op het entrepôt gevallen zijn, was niet te vermijden; of moest men zulks misschien als onzijdigen grond hebben ontzien? Doch sedert wanneer hadden de Amerikanen zulk een recht op dien grond erlangd? Waar was het verdrag, waar de vrijbrief, die hun zulks toestond? Wat hadden de Amerikaansche kooplieden gedaan, om te kunnen eischen, dat zij alléén, te midden van eenen verraderlijken opstand, een gevecht binnen de stad, eenen aanval op de vesting en de geschutbooten des wettigen Souvereins en een vuur, dat dien aanval beantwoordt, niet de minste schade aan hunne goederen zullen mogen lijden? en kunnen zij dat niet, zoo kan ook het meerder of minder bedrag der schade niet in aanmerking komen. Doch het zonderlingste is, dat die eisch, waarvan in zes jaren (zoo ver men weet) niet ge-rept is, thans als een twistappel wordt opgeworpen, en door JACKSON, als eene erfenis aan zijnen opvolger een' man uit Hollandsch bloed (van volkplanters uit Nieuw-Nederland) wordt nagelaten. Zou onze gezant in Washington, den ouden krijgsman, die op het punt is, zijne hooge waardigheid neder te leggen, bij eenen eisch, gelijk dien waarvan wij spreken, niet kunnen te gemoet voeren: « Generaal! onderstel eens, dat de bevolking van Nieuw-Orleans, eene bevolking, gelijk gij weet, uit de meest verschillende bestanddeelen zamengesteld, opstond tegen de regering der Vereenigde Staten, en gij dezelve evenzeer kwaamt tot orde terugbrengen, als gij haar in 1814 tegen de Engelschen dapper verdedigd hebt. Ondersteld verder, dat gij, door de hardnekkigheid der opstandelingen, verplicht waart, tot een bombardement uwe toevlugt te nemen, en dat juist vele Nederlanders aldaar een' grooten voorraad van goederen hadden, die alle in het bombardement te loor gingen; wat zoudt gij dan zeggen, wanneer de Nederlandsche regering schadeloosstelling voor dat verlies eischte? Zoudt gij niet met reden zeggen, dat gij de afgevallene door alle middelen, die u ter dienste stonden, tot rede mogt brengen? En vergelijk nu hiermede het geval van Antwerpen. Hier sluit men een wapenstilstand met de muitelingen, geeft hun zelfs de stads-sleutelen over, en eerst, toen zij den bevelhebber tusschen schande of tegenstand plaatsen, — toen eerst neemt men tot den laatsten de toevlugt.»

Daar wij niet voten, dat eene Natie, behalve de Amerikaansche, (zelfs de Engelsche niet, die bij het Bombardement toch ook wel zal verloor hebben) zulk eenen ongerijnden eisch heeft gedaan, zoo hopen wij, dat onze regering der natie de schande niet zal aan doen, van in dien eisch te beewilligen, en daardoor elke andere Mogendheid bemoeiden, om aan Nederland ongedwongen eischen te doen. Wij hopen, voor de eer van den staat, dat er geen stuiver zal worden gegeven, niet zoo zeer om de geldswaarde, als om de waardigheid van het land. Van Amerika, met ons door zulke nauwe handelsbetrekkingen, en van het begin dier republiek af, door zulk eene goede verstandhouding gekenmerkt, hadden wij in het minst zulk eene quarelle d'Allemand, zulk een gezocht voorwendsel tot twist verwacht; te minder daar de bondgenootschappelijke kas in Amerika letterlijk met haar geld geen weg weet, en dus, ingevalle onder de kooplieden, die te Antwerpen in 1830 schade hebben geleden, zich wezenlijk hulp-behoevende lieden bevinden (hetwelk wij niet gelooven) deze uit die kas rijkelijk vergoeding hadden kunnen erlangen!

Centralisatie.

Zeker ongenoemde schrijver heeft, in 1807, *Gemeenzame Brieven over het Pruisische Hof* uitgegeven, en daarin het volgende staaltje geveerd van de wijze van bestuur, daar te lande.

De Magistraat te N., berigt aan den *Steuer-Raad* te B., « dat er te N. in het hospitaal eene klisteer-spuut ontbreekt, en daar de tinnegieten H. klisteer-sputten van eene nieuwe constructie, volgens bijliggende teekening, uitgevonden heeft, zoo verzoekt de Magistraat, dat haar eene aanwijzing tot aankoop van zoodanige klisteer-spuut, ten bedrage van 2 Rthl. 12 gr. op de kamer-kas verleend mag worden.»

Hierop geeft de *Steuer-Raad*, of wel zijn schrijver, het navolgende berigt aan de kamer: « Er ontbreekt in het hospitaal van St. Lazarus te N. eene klisteer-spuut; de tinnegieten H., aldaar, heeft en eene

naar eene nieuwe constructie uitgevonden, zoo als bijliggende teekening dit in het breede aantoot. De Magistraat verzoekt om eene aanwijzing op de kamer-kas, ten bedrage van 2 Rthl. 12 gr., tot aankoop van zoodanige klisteer-spuut, en hij met dit verzoek vereenigende, verblijve ik met den meesten eerbied etc.»

Dit berigt komt, na verloop van vier weken, bij de kamer; de rapporteur adviseert daarop het volgende: « Ingevolge van dit berigt, moet aan het *Collegium Medicum et Sanitatis* geschreven worden: of de aan te koopen klisteer-spuut van eene nieuwe constructie ook doelmatig zij?»

Dit aanschrijven blijft veertien dagen in de kamer-expeditie liggen; dan komt het veertien dagen daarna bij het *Collegium Medicum* in overweging, en de rapporteur berigt daarop: « ofschoon in Engeland klisteer-sputten van eene andere constructie, nog betere echter in Parijs in het groote hospitaal gebruikt worden, zoo is het *Collegium Medicum* echter van oordeel, dat, wanneer deze klisteer-spuut al niet beter gemaakt is, dan de anders gebruikelijke, dezelve ook niet slechter is.»

Hierop belast de rapporteur bij de kamer: « *a brevi manu* aan den bouw-raad X mede te deelen, om zijn gevoelen daarop te zetten, of 2 Rthl. 12 gr., ook een behoorlijke prijs voor de gemelde klisteer-spuut is.»

De bouw-raad laat het stuk vier weken liggen; eindelijk vindt hij het onder zijne papieren terug, en schrijft daarop: « ofschoon de oude klisteer-sputten maar 2 Rthl. 10 gr. kosten, zoo mag voor de aankoop, en daar de vermelde klisteer-spuut naar een nieuw formaat bewerkt is, de prijs blijven zoo als gevraagd wordt.»

Nu decreteert de raad: « overeenkomstig het berigt van den *Steuer-Raad*, het advies van het *Collegium Medicum* en van den bouw-raad, moet naar het hof geschreven worden, om autorisatie tot aankoop der klisteer-spuut te verzoeken.»

Het berigt gaat, honderd mijlen ver, naar het *General-Direction*, en, na verloop van zes of acht weken, volgt de goedkeuring: « ofschoon uit de acten blijkt, dat eerst voor vijf jaren in het hospitaal te N. eene nieuwe klisteer-spuut aangekocht is geworden, die tegenwoordig nog bruikbaar moest wezen, zoo willen wij echter voor ditmaal toestaan, dat deze klisteer-spuut voor rekening van de kamer-kas aangekocht worde, echter doen wij daarvoor volstrekt niet meer goed dan 2 Rthl. 10 gr., daar, volgens het berigt van den bouw-raad, de oude klisteer-sputten niet meer gekost hebben.»

Hierop schrijft de kamer, na verloop van vier weken, aan den *Steuer-Raad*, en voegt daarbij: « Ook zult gij den opzichter van het hospitaal vermanen, om voortaan met meer zorgvuldigheid met de klisteer-spuut om te gaan.»

De *Steuer-Raad* schrijft hetzelfde aan den magistraat, en deze aan den stads Doctor.

Een jaar is er intusschen verloop, en uit de sterflisten blijkt, dat in het hospitaal van St. Lazarus twee vrouwen aan kramppijnen, een man aan verstoppingen, en een ander aan de koliek gestorven zijn; dewijl er geen klisteer-spuut voorhanden was.

Zouden er ook uit andere landen dergelijke voorbeelden van administratie en bezuiniging van 2 grosschen aan te voeren zijn?

Is een strafwet tegen het duel noodzakelijk? Door Mr. W. C. E. DE OER. Utrecht, 1836. (Vervolg van N° 13 — 31 Jan.)

Op bl. 21 maakt de heer D. G., zich stavende met aanhalingen uit ROUSSEAU'S *Nouvelle Héloïse* en G. SAND'S *Jacques*, eene uitweiding over *ware* en *valse* eer. De heer D. G. volkomen meester latende om lessen van zedekunde bij ROUSSEAU en SAND (*Madame de M. VANT*) te nemen, merken wij slechts aan, dat de onderscheiding tusschen *ware* en *valse* eer hier niets afdoet. Hetgeen men den vreedigen dage in het duel zoekt, is niet zoo zeer herstelling van eene ge-waande eer, als wel beveliging tegen verdere krenkingen. Wanneer iemand, gehoond zijnde, den beleediger uitdaagt, zoo doet hij dit niet om te bewijzen dat hij geen' hoon verdient, maar om in het verloop niet meer gehoond te worden. Daarbij zou het moeilijk te betoogen vallen, dat iemand ongerechtigd is zijne eer te stellen, waarin hij gevonden (mits hij het slechts niet doe in iets, dat anderen reeds benadeelt); want waarom zou de regter, die den beschuldigde immer antwoordt; wat klaagt gij over het u ontnomene goud? goud is geene *ware*, maar slechts een *valse* goed, — den gehoonden antwoorden: de eer, over wier roof gij u beklagt, is geen *ware*, maar slechts eene *valse* eer — ?... Mag dan de mensch, dien men zijn *gewaand* goed, wanneer het in een stukje goud of in een glinsterend steentje bestaat, waarborgt, geene waarborgen vorderen voor iets, dat hij, al is het dan ook verkeerdelijk in het oog van een ander, oneindig hooger waardeert?.. (1).

Dat iemand zijne *ware* eer niet verliest door niet te willen vechten, als hij beleedigd is, — dit erkent iedereen, en dit behoede den ook geen betoog.

Maar de vraag was, of de mensch niet gerechtigd is, iets, hetgeen hij meer dan zijn leven waardeert, te verdedigen, indien de wetten het niet genoegzaam beveiligen? Wij zien niet in, waarom de burger, die door den wetgever nooit gedwongen wordt den Christelijken pgt

(1) Zelfs in de Heilige Schrift vindt men een voorbeeld van een tweegevecht, gevoerd om eenen hoon te wreken. I SAM. XVII, v. 25: « En de mannen Israëls zeiden, hebt gijlieden dien man wel gezien, die opgekomen is? Want hij is opgekomen op Israël te hoopen, en het zal geschieden, dat de Koning dien man, welke hem slaat, met grooten rijkdom verrijkt zal; — 26: « Toen zeide DAVID tot de mannen, die bij hem stonden, zeggende: wat zal ik doen? Zie verder het geheele Hoofdstuk. Hier zou de heer D. G. ook van *valse* eer kunnen spreken, en beweren, dat de *ware* eer door geen tweegevecht kon worden behouden.»

van lijdzaamheid, in geval van roof of diefstal, uit te oefenen (2), door dien zelfden wetgever gedwongen zou moeten worden, denzelfden wet uit te oefenen, in geval van belemmering zijner vrijheid; en dat beledigingen en loon-wel, degenen inbreuken zijn op 's menschen vrijheid, is door den heer A. V. R. op verschillende plaatsen, onder anderen op bl. 23 en 24, aangevoerd, welke gesegden ook bevestigd wordt door de Groot, die in zijne *Inleyding tot de Hollandache Regis geleertheit*, 3^e boek, 35^e deel, zegt: "Misdadig tegens de vrijheit, werd genaemt loon-wel. Wy zeggen dit eygenlyk tegens de vrijheit te stryden, omdat luyden waer van den eenen niet en staet onder den anderen, al syn sy andersins ongelucky, in 's tafuk van de xrytheyl, syn gelyck, uit kragt van welke vrijheit yder een recht heeft, dat hem geen ander een leedt mach aenboen."

Het doel eener burgermaatschappij, zegt de heer D. C. bl. 27, is om rust, zekerheid en welzijn aan al hare leden te verschaffen; men vereenigt zich in dezelve, om die vrijheid en bescherming te vinden, die zij ons verzekert. Wel nu, indien dat zoo is, zoo is het immers een hoofdpligt van den staat, de rust, de zekerheid, het welzijn, de vrijheid van den vreedzamen burger, die niemand beledigt, maar ook niet beledigd wil zijn, te beschermen tegen baldadigheden? Kan de staat dit door zyne wetten, zoo moet hij het doen, kan hij dit niet, waarom dan den genen, die geene wet beschermt, gestraft, als hij zyn leven waagt om zyne rust, zyne zekerheid, zyn welzijn, zyne vrijheid tegen verdere krenkingen te beveiligen?

Men vereenigt zich reedszins in eene burgermaatschappij om aan derzelver bestuur de onbepaalde beslissing te laten, over hetgeen dit wel als rust, zekerheid en welzijn zal gelieven te beschouwen; want, dit aannemende, zou een bestuur, dat slechts met volle overtuiging van doelmaticheid goed vond, bij voorbeeld de Inquisitie te herstellen, volkomen gerechtigd zijn zulke te doen. Om rust, zekerheid (tegen belemmering), welzijn (van ziel) te verzekeren, stelde men, gelijk gezegd werd, de Inquisitie in. De heer D. C. zal zeggen: de instelling was zeer ondoelmatic; maar indien de heer D. C. recht heeft om te verklaren wat doelmatic en ondoelmatic is, konden immers andere wysgeeren, overheden en vorsten wel op het zelfde recht aanspraak maken? — Naamt men datzelve als beginsel aan, dat hetgeen men in eene burgermaatschappij zoekt en zoekt, bestaat in het vrije genot en de bescherming der menschelijke regten, zoo beveiligt men zich tegen alle illegitime tyranni. Dan ten minste kan de onderdrucker zich immer op recht beroepen.

De woorden van den heer CARRIX, welke de Schryver op bl. 28 aanhaalt, zijn uitsprekend sobaer; maar bewijzen, naar ons inzien, meer tegen dan voor den Schryver. Indien de roekeloze nederlegger en wij gelooven het — door zyn geweten reeds zoo gestraft wordt, waartoe dan bovendien eene menschelijke straf, wier bedreiging, gelijk de Schryver zelf erkent, nimmer gebaat heeft, en wier uitvoering dus tot niets anders dienen kan, dan om de betrekkingen des ongelukkig mede in het ongeluk te storten? Inderdaad, het onderwerp is te gewichtig, en aan de beslissing der onderhavige vraag kan te veel menschen-geluk hangen, om zoo loszinnig behandeld te worden.

Op bl. 21 staet de Schryver eenen vanmenschen, die, met duivelschen zin bevestigd, een wabehagen schapt in het leed van anderen; maar juist tegen zulke monsters, welken het gewoonlijk aan waren met een recht, staet de heer A. V. R. het duel als heilzaam. Eene strafwet van eenige stuivers beveiligt den vreedzamen man niet tegen hunne krenkingen; derhalve wil hij hem vrijheid laten om hulp te zoeken bij zijne wapenen. Maar bekomt dan de ware duellist, die althans in de eerste plaats om het verhoogen, geen patent van moordenaar, in zynen wapenkunst volleerd is? Neen, zegt de heer A. V. R.; voorleers wordt, door het niet straffen van het duel, aan niemand de verpligting opgelegd om te vechten; hij blijft meester beledigingen te doen, en te vechten, hij wil; ten tweede, kan men, volgens de aangenomen wetten van een voldoende in woorden vragen, of eenen wapensrijd naar de reuze van den beleedigde; wil deze dan den uitdager niet afhankelijk laten worden van wapenkunst, zoo kieze hij het pistool boven den zakdoek; hierdoor verliest de duellist al zijne voordeelen, en dat het vooruitzigt van eenen gewissen dood of van eenen ten uiterste te plegen manslag voor oogen hebbende, zal hij terag denken, de gevraagde voldoening in woorden geven, en zich in de vervolg van beledigingen onthouden. Dat deze uitkomst plaats vind, zal een wet, die van de zaak ondervinding heeft, volmondig bevestiging geven, en zynen zonder zulks, indien de discretie het niet verbiedt, met een voldoende voorbeeld kunnen staven.

(Het vervolg en slot hierna.)

Inde 18de Maart, v. 1800. Kan zoo iemand met u regten wil, en uwen rok verliest, last ham-rook, demantel? Indien derhalve een burger, op grond van Chrestianiteit, mag worden beledigingen te varen, waarom kan hij niet geuongen, om diefstal te verdragen? Waarom voor den armen man, die, uit nooddruff, een stukje goud steelt, geeseling en handmerk de vijfienjarige boeten, terwijl men van den ellendeling, die louter mit baldadigheid anderen beledigt, slechts eene boete van eenige stuivers vordert? Heeft de burger zoo veel meer belang bij een ongeschonden geldstuk, dan bij onbescheidenheid, die hij niet geschonden eer?

DE UKRALLEN.
Den 5^{den} Maart, Nummer 121, twee misstrende drukfouten ingesloopen, in het artikel: *Hulp- en Waarborg-Pensioen-fonds*; 2de blad, 2de kolom regel 9 van onderen, staat: wij zeggen niet, moet zijn: wij zeggen. Den 6^{den} Maart, Nummer 122, 3de regel 3 van onderen, staat: onvoldoende, moet zijn: voldoende.

Waterhoogte te Arnhem.
Den 5^{den} Maart, 7 Palm 0 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 20 D
Den 6^{den} Maart, 5 Palm 10 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 20 D

Getrouwd: **PHILIPPUS DUNST**
en
MARIA CORNELIA HENRIKA LEURS.
den 30^{den} Januarij 1837. *Eenige kennisgeving.*
Het bejaagde den Heere van Leven en Dood heden namiddag, ten half 4 ure, mijn hartelijk geliefte Huisvrouw **N E N N E T J E VAN THIELE**, na een ongesteldheid van slechts weinige dagen, in den ouderdom van nagenoeg 74 Jaren, waarvan ik ruim 29 Jaren door een gelukkig huwelijk met haar verbonden was, door den dood van mij en hare overige geliefde betrekkingen weg te nemen.
Beroeven J. B. METTENBRINCK.
den 30^{den} Januarij 1837. *Eenige Kennisgeving.*

Den 2^{den} Februarij 1837, overleed, te Nijmegen, in den ouderdom van bijna 83 jaren, de Hoog Wel Geboren Heer Mr. **W. ENGELEN**, Lid der Ridderschap van Gelderland, voorheen Ambtman, Rigter en Dijkgraaf des Rijks van Nijmegen.

† § § K E R V O O G D E N K E R K E R A A D D E R § § H E R V O R M D E G E M E E N T E van de w e n, Aerdt en Pannerden, daartoe behoorlijk geautoriseerd, zullen in het openbaar, aan de meestbiedenden, en onder genot van hooggeld, verkopen, of massen, of in parcellen, zoo als die op het land zijn uitgebaaid:
Een stuk **B O U W L A N D**, gelegen onder *Angeren*, sectie B. No. 122 en 123, groot 5 Bunders, 2 Roeden en 80 Ellen, genaamd de *Papendruimer* behoudende ten Noorden **JONKHEER VAN NISPEN**, ten zuiden **BARON VAN HADFORT**, ten oosten **B. HOELOFS** en ten westen de Gemeente.

De inzet zal zijn, op Zaterdag den 11^{den} Februarij 1837, des voormiddag om 10 uren, en de foetslag 14 dagen later, ten huize van **VERWAALLEN**, aan het Voor te Pannerden.
Men kan ontrent de conditien nadere lichtings te bekomen bij den Notaris **P. L I E S T E R** te Zevenaar.

§ § Op Woensdag den 15^{den} Februarij 1837, des namiddags om 3 uur, zal, aan de herberg *den Beer*, te Voorst, in het openbaar, worden aanbesteed:
H E T B O U W E N v a n e e n e N I E W E P A S T O R I E, te Voorst, met daartoe **B E N O O D I G D E M A T E R I A L E N**, enz., waarvan bestek en teekening ter visie liggen aan gezegde herberg, en nadere inlichtingen zijn te bekomen ten kantore van den Notaris **A. LA DE KRUIJFF**, te Voorst. — *Brieven franco.*

† † † Op Maandag den 13^{den} Februarij 1837, des morgens ten 10 ure, ten huize van **W A L L**, aan den Amsterdamschen weg, onder *Arnhem*, **O P E N B A R E V E I L I N G** van eene aanzienlijke partij **D E N N E N B O O M E N**, geschikt voor allerlei werk; staande en liggende op het Landgoed *de Ligtendiek*.

† § † Men verlangt, als **L E E R L I N G** of **K A N T O O R**, binnen deze Stad, eenen **J O N G E L I N G** van onbesproken gedrag, vlug kunnende rekenen en schrijven.
Adres bij den Drukker dezer, onder letter O.

MAGAZIN VAN TROMVELLEN EN PERGAMENT,
Bovengemelde heeft bij deze de eer te bevestigen, dat zyn Magazijn thans meer dan gewoon is voorzien van eene aanzienlijke partij **TROMVELLEN**, van de eerste en beste kwaliteit, zoo wel ordinaire als extra groote voor de *Turksche trom*, enz. welke tot zeer verminderde en buitengewoon lage prijzen worden afgeleverd. Tevens is bij hem voorhanden eene aanzienlijke sortering van **SCHRIJF- en TEEKEN-PERGAMENT, KALFS- en SCHAPENZEEFDEN-VELLEN, HOORN- en SCHAPEN-PERGAMENT**, voor *Boekbinders, Pasmementwerkers*, enz. alles van de beste kwaliteit en tot de minst gezette prijzen.
N. B. Brieven om prijsopgaven gelieve men franco in te zenden.

N E D E R L A N D S C H E S T O O M B O O T - M A A T S C H A P P I.
Dienst tusschen Rotterdam, Arnhem en Keulen.
Van Rotterdam naar Arnhem: 15, 20 en 25 Februarij, 's morgens ten 7 ure.
Van Arnhem naar Keulen: den 7, 14, 21 en 28 Februarij, 's morgens ten 8 ure.
Van Keulen naar Arnhem: den 10, 17 en 24 Februarij, 's morgens ten 7 ure.
Van Arnhem naar Rotterdam: den 11, 18 en 25 Februarij, 's morgens ten 9 1/2 ure.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.